

ДЕТСКА ГРАДИНА „ЗОРНИЦА” - ГР. КАРЛОВО

град Карлово, област Пловдив, ул. „Добри войвода“ № 2, тел. 0893343690
mail: info-1600561@edu.mon.bg

DIMITRINA Digitally signed by
DIMITRINA
GANCHEVA GANCHEVA
ANDREEVA ANDREEVA
ANDREEVA Date: 2026.09.15
16:18:01 +03'00'

Утвърждавам:.....
Със Заповед № РД-10-10-10/15.09.2026 г.
Димитрина Андреева,
Директор на ДГ „Зорница“ – гр. Карлово

**ПЛАН ПРОГРАМА ЗА
ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО,
ЕКОЛОГИЧНО И
ИНТЕРКУЛТУРНО
ОБРАЗОВАНИЕ
В ДЕТСКА ГРАДИНА
„ЗОРНИЦА“ - ГР.КАРЛОВО
ЗА УЧЕБНАТА 2026-2027 Г.**

I. ОСНОВАНИЕ И ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Настоящата Програма за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование в ДГ „Зорница“ – гр. Карлово за учебната 2026–2027 година е разработена в съответствие с:

- Закона за предучилищното и училищното образование;
- Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;
- Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование;
- Наредбата за приобщаващото образование;
- Стратегията за развитие на ДГ „Зорница“ – гр. Карлово;
- Годишния план за дейността на детската градина за учебната 2026–2027 година;
- Правилника за дейността на детската градина;
- Правилника за безопасни условия на обучение, възпитание и труд;
- други действащи нормативни и вътрешноинституционални документи.

Наредба № 13 определя гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование като взаимосвързан комплекс, насочен към изграждане на социални, граждански и интеркултурни компетентности, компетентности за здравословен начин на живот и за поддържане на устойчива околна среда.

В условията на предучилищното образование тези направления се реализират чрез ежедневното взаимодействие с децата, чрез образователното съдържание по различните образователни направления, чрез игрови и практически дейности, празници, инициативи, проекти, кампании и взаимодействие с родителите и институциите.

Програмата е съобразена с възрастовите особености, индивидуалните потребности и интересите на децата и е ориентирана към практическото усвояване на знания, умения, отношения и модели на поведение.

II. СЪЩНОСТ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Гражданско образование

Гражданското образование е насочено към постепенно изграждане у детето на представи за неговата принадлежност към семейството, детската градина, местната общност и обществото.

В предучилищна възраст то включва:

- познаване и спазване на правила;
- осъзнаване на права и задължения, съобразени с възрастта;
- уважение към другите;
- отговорност за собствените действия;
- участие в общи дейности;
- умения за сътрудничество;
- формиране на чувство за принадлежност;
- познаване на националните символи;
- изграждане на позитивно отношение към родния край и България.

2. Здравно образование

Здравното образование е насочено към изграждане на знания, навици и умения за здравословен и безопасен начин на живот.

То включва:

- лична хигиена;
- здравословно хранене;
- двигателна активност;

- режим на деня;
- сън и почивка;
- грижа за психичното и емоционалното благополучие;
- безопасно поведение;
- превенция на заболяванията;
- познаване на основни правила за опазване на собственото здраве;
- формиране на позитивно отношение към спорта и движението.

3. Екологично образование

Екологичното образование формира екологична култура, отговорно отношение към природата и навици за опазване на околната среда.

То включва:

- познаване на природата;
- грижа за растенията и животните;
- пестене на вода и електроенергия;
- намаляване и разделно събиране на отпадъци;
- повторна употреба и рециклиране;
- поддържане на чистота;
- опазване на природните ресурси;
- участие в екологични инициативи;
- формиране на отговорно отношение към природата.

4. Интеркултурно образование

Интеркултурното образование подпомага изграждането на позитивно отношение към културното многообразие и приемането на различията.

То включва:

- уважение към различните хора;
- приемане на различията;
- толерантност;
- недопускане на дискриминация;
- сътрудничество;
- познаване на различни културни традиции;
- уважение към езиковото и културното многообразие;
- мирно разрешаване на конфликти;
- развитие на емпатия;
- създаване на позитивен климат в детската група.

III. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ

При реализиране на програмата се прилагат следните принципи:

1. Детето е активен участник в процеса на учене и взаимодействие.
2. Уважение към личността и индивидуалността на всяко дете.
3. Приемане на различията и недопускане на дискриминационно отношение.
4. Учение чрез игра и преживяване.
5. Учение чрез практическо действие.
6. Позитивна комуникация и подкрепяща среда.
7. Последователност между детската градина и семейството.
8. Партньорство с родителите и институциите.
9. Превенция вместо реакция при рисково поведение.
10. Съобразяване с възрастовите и индивидуалните особености на децата.
11. Интегриране на четирите направления в цялостния педагогически процес.

IV. ОСНОВНА ЦЕЛ

Формиране и развитие на социални, граждански, здравни, екологични и интеркултурни компетентности у децата чрез създаване на подкрепяща, безопасна, приобщаваща и позитивна образователна среда, в която всяко дете се учи да познава себе си, да уважава другите, да се грижи за здравето и природата и да участва отговорно в живота на общността.

V. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ

1. Формиране на положително отношение към правилата и нормите на поведение.
2. Изграждане на чувство за принадлежност към семейството, детската градина, родния край и България.
3. Формиране на начални представи за права, задължения и отговорности.
4. Развитие на умения за общуване и сътрудничество.
5. Формиране на умения за изразяване и регулиране на емоциите.
6. Развитие на умения за справяне с гняв и конфликтни ситуации.
7. Превенция на агресивното и насилствено поведение.
8. Формиране на навици за здравословно хранене и двигателна активност.
9. Формиране на навици за лична хигиена и грижа за здравето.
10. Изграждане на умения за безопасно поведение.
11. Формиране на екологично съзнание и отговорност.
12. Развитие на умения за грижа за природата и природните ресурси.
13. Насърчаване на толерантността и уважението към различията.
14. Формиране на позитивно отношение към културното многообразие.
15. Развитие на емпатия и взаимопомощ.
16. Включване на родителите в граждански, здравни, екологични и интеркултурни инициативи.
17. Създаване на партньорство с културни, обществени и други институции.
18. Формиране на активна позиция и готовност за участие в общи дейности.

VI. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

В края на учебната година се очаква децата:

- да познават и спазват основни правила за поведение;
- да разбират значението на правилата за общността;
- да проявяват уважение към възрастни и връстници;
- да умеят да изразяват своите чувства и потребности по подходящ начин;
- да използват думи вместо физическа агресия при конфликт;
- да умеят да търсят помощ при проблем;
- да проявяват съпричастност и готовност за взаимопомощ;
- да познават основни национални символи;
- да проявяват уважение към българските празници и традиции;
- да познават основни правила за здравословен начин на живот;
- да прилагат основни хигиенни навици;
- да разбират значението на движението и спорта;
- да познават основни правила за безопасност;
- да проявяват грижа към растенията, животните и природата;
- да разбират необходимостта от пестене на вода и електроенергия;
- да познават основни правила за разделно събиране на отпадъци;
- да приемат хората независимо от различията между тях;
- да проявяват толерантност и уважение;
- да участват активно в общи дейности;
- да разбират значението на сътрудничеството.

VII. ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ И ДЕЙНОСТИ

A. ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Правила и отговорности

Дейности:

- създаване и спазване на правила в групата;
- обсъждане на правилата чрез приказки, игрови ситуации и драматизации;
- разиграване на ситуации „Как постъпвам, когато...?“;
- формиране на умения за поемане на отговорност;
- включване на децата в поддържане на реда в групата.

Срок: постоянен

Отговорници: учители по групи

2. Права и задължения на детето

Дейности:

- беседи и игрови ситуации за правата на детето;
- „Имам право да...“;
- „Имам задължението да...“;
- истории и приказки, свързани с уважението и справедливостта;
- насърчаване на свободното изразяване на мнение.

Срок: през учебната година

Отговорници: учители по групи

3. Национално самосъзнание и патриотично възпитание

Дейности:

- отбелязване на национални празници;
- запознаване с българското знаме, герб и химн;
- запознаване с български народни традиции;
- народни песни, танци и обичаи;
- запознаване с личности и събития от българската история, подходящи за възрастта;
- инициативи, свързани с родния град Карлово;
- посещения и инициативи, свързани с културно-историческото наследство на региона.

Срок: през учебната година

Отговорници: директор, учители по групи

4. Гражданско участие

Дейности:

- детски инициативи;
- общи каузи;
- благотворителни инициативи;
- участие в кампании;
- грижа за общите пространства;
- „Ден на доброто дело“;
- инициативи за взаимопомощ.

Срок: през учебната година

Отговорници: учители по групи

Б. ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Лична хигиена

Дейности:

- правилно миене на ръце;
- грижа за зъбите;

- поддържане на лична чистота;
- правила при кихане и кашляне;
- изграждане на ежедневни хигиенни навици.

Срок: постоянен

Отговорници: учители, медицински специалисти

2. Здравословно хранене

Дейности:

- беседи за здравословната храна;
- запознаване с полезни и вредни храни;
- „Пъстрата чиния“;
- плодове и зеленчуци;
- значението на водата;
- практични занимания и изложби;
- инициативи с участие на родители.

Срок: през учебната година

Отговорници: учители, медицински специалисти

3. Движение и спорт

Дейности:

- ежедневна двигателна активност;
- спортни празници;
- щафетни игри;
- двигателни игри на открито;
- инициативи за активен начин на живот;
- участие в спортни мероприятия.

Срок: постоянен

Отговорници: учители по групи

4. Емоционално и психично здраве

Дейности:

- разпознаване на основни емоции;
- назоваване на чувства;
- техники за успокояване;
- справяне с гнева;
- „Кутия на емоциите“;
- игри за емпатия;
- разговори за приятелството;
- насърчаване на позитивната самооценка.

Срок: постоянен

Отговорници: учители, психолог/специалист при необходимост

5. Превенция на рисковото поведение

В детската градина превантивната работа се осъществява чрез възрастово подходящи дейности за:

- разпознаване на опасни ситуации;
- умение да се казва „Не“;
- търсене на помощ от доверен възрастен;
- безопасно използване на предмети;
- формиране на предпазливо и отговорно поведение.

Срок: през учебната година

Отговорници: учители по групи

В. ЕКОЛОГИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ

1. „Аз и природата“

- наблюдение на природата;
- грижа за растения;
- засаждане и отглеждане на цветя;
- грижа за животните;
- сезонни наблюдения.

2. „Пазим чиста природата“

- разделно събиране на отпадъци;
- повторна употреба;
- рециклиране;
- изработване на предмети от отпадъчни материали;
- кампании за чистота.

3. „Водата – източник на живот“

- значение на водата;
- пестене на вода;
- експерименти;
- Световен ден на водата.

4. „Земята е нашият общ дом“

- отбелязване на Деня на Земята;
- екологични работилници;
- засаждане на растения;
- грижа за двора;
- инициативи за чиста околна среда.

5. „Енергията – да я използваме разумно“

- пестене на електроенергия;
- изключване на ненужни електрически уреди и осветление;
- беседи и игрови ситуации.

Срок: през учебната година

Отговорници: учители по групи

Г. ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

Основни теми:

- „Всеки е различен и всеки е важен.“
- „Лесно ли е да бъдеш толерантен?“
- „Мое семейство.“
- „Моите приятели.“
- „Различни, но заедно.“
- „Да уважаваме другия.“
- „Нашите традиции.“
- „Празниците на различните култури.“
- „Какво можем да научим един от друг?“
- „Мирът започва с нас.“

Дейности:

- приказки и истории;
- драматизации;
- музикални и танцови дейности;
- изложби;
- представяне на традиции;
- тематични работилници;

- съвместни дейности с родители;
- игри за сътрудничество;
- дейности за развитие на емпатия.

Срок: през учебната година

Отговорници: учители по групи

VIII. ПРЕВЕНЦИЯ НА АГРЕСИЯТА И НАСИЛИЕТО

В рамките на програмата се реализира системна превантивна работа за:

1. Разпознаване на емоциите.
2. Управление на гнева.
3. Изразяване на потребности по приемлив начин.
4. Използване на думи при конфликт.
5. Развитие на емпатия.
6. Уважение към личните граници.
7. Умение за извинение и прошка.
8. Умение за търсене на помощ.
9. Развитие на умения за сътрудничество.
10. Изграждане на позитивен климат в групата.

При необходимост се организира индивидуална работа с детето и взаимодействие с родителите и специалистите.

IX. РАБОТА С РОДИТЕЛИТЕ

Родителите са активен партньор при реализиране на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

Предвиждат се:

- родителски срещи;
- тематични беседи;
- индивидуални консултации;
- здравно-образователни инициативи;
- екологични кампании;
- творчески работилници;
- инициативи за четене;
- спортни празници;
- инициативи за безопасност;
- съвместни празници;
- представяне на семейни традиции;
- участие в благотворителни инициативи;
- анкети и обратна връзка.

Отговорници: директор, учители, медицински специалисти и други специалисти при необходимост.

X. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ИНСТИТУЦИИ И ОБЩНОСТ

При реализиране на програмата детската градина може да взаимодейства с:

- Община Карлово;
- културни институции;
- библиотека;
- музеи;
- МВР;
- пожарна служба;
- медицински специалисти;

- спортни организации;
- обществени организации;
- природозащитни организации;
- други институции и партньори.

Целта е децата да получават практически знания и преживявания, свързани с реалния живот и общността, в която живеят.

XI. ПРАЗНИЦИ, КАМПАНИИ И ТЕМАТИЧНИ ДНИ

В рамките на програмата се предвижда отбелязване на подходящи за възрастта на децата дати и инициативи, включително:

- Ден на независимостта на България;
- Ден на народните будители;
- Ден на християнското семейство;
- Ден на толерантността;
- Ден на хората с увреждания;
- Коледни инициативи;
- Световен ден на оралното здраве;
- Международен ден на хората със синдром на Даун;
- Световен ден на водата;
- Ден на Земята;
- Международен ден на детската книга;
- 24 май – Ден на светите братя Кирил и Методий;
- Ден на детето;
- Национален ден за безопасност на движението по пътищата;
- други тематични дни и кампании.

XII. ПРИМЕРНИ ТЕМИ ПО ЧЕТИРИТЕ НАПРАВЛЕНИЯ

Гражданско образование	Здравно образование
➤ Моите права и задължения ➤ Правила в групата ➤ Аз съм част от общността ➤ Как да бъдем добри приятели? ➤ Как разрешаваме конфликт? ➤ Какво означава да помагаме? ➤ България – моята родина ➤ Моето родно място	➤ Моето здраво тяло ➤ Лична хигиена ➤ Здравословно хранене ➤ Водата – здраве и живот ➤ Движението е здраве ➤ Моите емоции ➤ Как да се предпазим от заболявания? ➤ Безопасно поведение
Екологично образование	Интеркултурно образование
➤ Земята е нашият дом ➤ Да пазим природата ➤ Водата – източник на живот ➤ Разделяме отпадъците ➤ Да рециклираме ➤ Да пестим водата ➤ Да пестим енергия ➤ Грижа за растенията ➤ Грижа за животните	➤ Всеки човек е ценен ➤ Различни, но заедно ➤ Какво означава толерантност? ➤ Моето семейство ➤ Нашите традиции ➤ Традиции и празници ➤ Да уважаваме различията ➤ Приятелството няма граници ➤ Как да бъдем добри към другите?

XIII. МЕТОДИ И ФОРМИ НА РАБОТА

За реализиране на програмата се използват:

- беседа;

- разговор;
- наблюдение;
- игра;
- дидактични игри;
- сюжетно-ролеви игри;
- драматизация;
- практически дейности;
- експерименти;
- проблемни ситуации;
- казуси, адаптирани към възрастта;
- приказки и разкази;
- музикални дейности;
- изобразителна дейност;
- проекти;
- работилници;
- спортни игри;
- интерактивни презентации;
- мултимедийни ресурси;
- инициативи с родители;
- посещения и срещи с представители на институции.

Приоритет се дава на активните, интерактивните и практико-приложните методи, при които детето е участник, а не само слушател.

XIV. ИНТЕГРИРАНЕ В ПЕДАГОГИЧЕСКИЯ ПРОЦЕС

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се реализират интегрирано:

- в основните форми на педагогическо взаимодействие;
- в допълнителните форми;
- в свободната игра;
- в ежедневните режимни моменти;
- в дейностите на открито;
- в празници и тържества;
- в проекти и инициативи;
- в работата с родителите;
- чрез взаимодействие с институции и общността.

Особено значение се отдава на ежедневните ситуации, в които децата упражняват реално придобитите умения – спазване на правила, взаимопомощ, поддържане на чистота, грижа за природата, уважително общуване и безопасно поведение.

XV. ГОДИШЕН АКЦЕНТ НА ПРОГРАМАТА

През учебната 2026–2027 година специален акцент се поставя върху:

„ЗАЕДНО – С УВАЖЕНИЕ КЪМ СЕБЕ СИ, ДРУГИТЕ И ПРИРОДАТА“

Акцентът обединява четирите направления и насърчава децата:

- да се грижат за себе си;
- да уважават другите;
- да приемат различията;
- да спазват правилата;
- да пазят природата;
- да бъдат активни участници в живота на групата и детската градина.

XVI. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Мониторингът на изпълнението се осъществява чрез:

1. наблюдение на поведението на децата;
2. проследяване на участието им в дейности;
3. анализ на педагогическите ситуации;
4. анализ на реализираните инициативи;
5. обратна връзка от родителите;
6. обсъждане в педагогическия съвет;
7. анализ на възникнали затруднения;
8. проследяване на ефекта от превантивните дейности.

Оценяването е предимно наблюдателно, качествено и насочено към развитието, като се отчитат индивидуалният напредък, възрастта и възможностите на всяко дете.

XVII. КОНТРОЛ

Контролът по изпълнението на програмата се осъществява от директора на ДГ „Зорница“ – гр. Карлово.

На контрол подлежат:

- планирането на дейностите;
- реализирането на дейностите;
- участието на децата;
- интегрирането на направленията в педагогическото взаимодействие;
- изпълнението на превантивните дейности;
- взаимодействието с родителите;
- взаимодействието с външни институции;
- документирането на проведените инициативи;
- постигането на очакваните резултати.

Контролът се осъществява в съответствие с Годишния план и Плана за контролната дейност на директора.

XVIII. ОЧАКВАН ЕФЕКТ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Реализирането на програмата ще подпомогне изграждането на:

ЗДРАВИ ДЕЦА – с изградени навици за грижа за себе си;

ОТГОВОРНИ ДЕЦА – които разбират правилата и последствията от своите действия;

ТОЛЕРАНТНИ ДЕЦА – които приемат различията и уважават другите;

ЕКОЛОГИЧНО ОТГОВОРНИ ДЕЦА – които се грижат за природата;

АКТИВНИ ДЕЦА – които участват в общи дейности;

УВЕРЕНИ ДЕЦА – които могат да изразяват своето мнение и чувства;

ДОБРИ ПРИЯТЕЛИ – които умеят да си помагат и да решават конфликтите по мирен начин.

XIX. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

1. Настоящата програма е задължителна за всички педагогически специалисти при планиране и реализиране на дейности по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование.
2. Програмата се реализира за всички деца в детската градина при съобразяване с възрастовите и индивидуалните им особености.
3. Дейностите могат да бъдат допълвани и актуализирани в зависимост от актуални потребности, инициативи, проекти и кампании.

4. При реализиране на програмата се осигурява активно участие на родителите и подходящи партньори от общността.
5. Програмата е отворен документ и при необходимост може да бъде актуализирана с решение на Педагогическия съвет.

*Настоящата Програма е приета с решение на Педагогическия съвет,
Протокол № 6/11.09.2026 г.*

ДИРЕКТОР:

Димитрина Андреева

ДГ „Зорница“ – гр. Карлово